

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 14 (3470) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Moszkva idegháborút kezdett Anglia és az Egyesült Államok ellen

Amerikai vélemény a Pravda híréről, melyet az United Press „igéretes kicsikarására irányuló orosz mesterkedésnek” tart. Finnországban nem kellett meglepetést a Leningrádnál készülő nagy szovjet támadás híre

Helsinki. (MTI.) A Leningrádnál készülő nagy orosz támadásokról szóló hírek nem keltettek meglepetést Finnországban, noha kétségtelennek mondják, hogy esetleges szovjet sikerek döntően befolyásolnák a finn katonai helyzetet is. A finn lapok megjegyzések nélkül közlik az itteni katonai helyzetről szóló híreket és kiemelik, hogy a németek már a nyár folyamán nagy előkészületeket tettek a balti államokat fenyegető veszély megakadályozására.

Moszkva csak nyomást akar gyakorolni szövetségeseire a Pravda cikkével

Genf. (MTI.) A Gazette de Lausanne amerikai tudósítója azt írja, hogy diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett a Pravda-nak az a közlése, amely szerint Ribbentrop állítólag találkozott két közelebből meg nem nevezett angol személyiséggel. A feltűnést nem annyira a közlés tartalma okozta, — mint hogy általánosságban ismeretes, hogy Ribbentrop nem hagyta el Berlint, — mint inkább az a körülmény, hogy a szovjet kormány az orosz nyilvánosság előtt azzal vádolja ilyenformán angol szövetségeseit, hogy titkos tárgyalásokat folytattak Németországgal. Azt hiszik másfelől, hogy a sajtóhadjárat az oroszok

A balti államokban nagy német katonai erők várják bevetésüket és azt is tudni vélik, hogy a német hadvezetőség az északi szakaszt mindenáron tartani akarja. Ennek szükségességét egyébként egy berlini jelentés is alátámasztja és azzal indokolja, hogy a szovjet csapatok betörése a balti államokba elszigetelné a finn erőket, aminek katonai és politikai szempontból nagy jelentősége volna.

aféletti elégedetlenségét akarja kifejezésre juttatni, hogy szövetségeseik a második arevonal megnyitását határozatlan időpontra tolták. Moszkva nyilván közölni akarja továbbá Nagybritanniával és az Egyesült Államokkal, hogy teljesen hiábavaló volna az az igyekeztük, hogy a lengyel-orosz viszály ügyében nyomást akarnak gyakorolni Oroszországra, mert ezt a vizályt csupán a Kreml felfogása szerint lehet megoldani. Az United Press a Pravda cikkében csupán orosz mesterkedést lát, amelynek az a célja, hogy cáfolatot oskarjon ki.

Lesújtó amerikai vélemény Moszkva „izléstelenségéről”

Lisszabomból jelentik: (MTI.) A New York Herald Tribune keddi számában a következőket írja:
— A Pravdának a béketárgyalásokról közölt meséje tulajdonképp ürügy volt, amellyel rá lehet ütni a briték fejére. A mese közlése a szigoruan ellenőrzött sajtóban azt a kikerülhetetlen elkezeltést ébresztheti fel, hogy Moszkva olyan durva pszichológiai manőverbe kezdett, amely legkevésbé sem méltó ehhez a hatalmas nemzet-hez. Általánosságban az a nézet, hogy a lengyel nyilatkozatok a brit kormány tudtával tették, azaz, ha csak nem egyenesen a britek jóváhagyására. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy Moszkva nem vizsgálta meg Lengyelország iránti magánérzését, helyzettét azzal igyekezett felhívni, hogy botor keres, amellyel a brit fejére üthet. Az egész dologban legelőször is annak izléstelensége, ha az oroszok az

hogy nyomást gyakorolhatnak a brit kormányra és azon keresztül befolyásolhatják a lengyeleket a különbekéről szóló képtelen elgondolások világos kürtölésével. Ezzel elárulják, hogy mennyire nem ismerik az időszerű kérdések során Nagybritanniában és Amerikában kialakult közhangulatot és éppen abban az időpontban, amikor a szövetséges haderő a döntő összecsapásra sorakozik fel, helytelen megzavarja a szövetségesek közötti kapcsolataikat ilyen hírek forgalombahozatával.

London egyenesen sértésnek tartja a Pravda hírét

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A stockholmi lapok londoni és newyorki tudósítóinak jelentései a szerdai napon is visszatérültek azt az erős izgalmat, amelyet a

Pravda-nak az állítólagos német-angol érintkezésbelépéséről szóló állhíre miatt mind Angliában, mind az Egyesült Államokban keletkezett. A Pravda hírét, mint a Svenska Dagbladet megállapítja, Angliában egyenesen sértésnek fogják fel, ami kitűnik többek közt a Daily Mail állásfoglalásából.

Amerikai vélemény szerint — jelenti a Svenska Dagbladet, —

Sztalin most idegháborút kezdett Anglia és az Egyesült Államok ellen.

Washingtoni kormánykörök a Pravda híresztelését igen komoly ügynek tekintik. E közlés jól bele illik a szovjet politika eddigi rendszabályainak sorába, mint amió volt az orosz-cesh szerződés, a jugoszláv partizánok támogatása, a charkovi ítélet, valamint Willkie rendreállítására. Amerikai felfogás szerint — írja a Svenska Dagbladet tudósítója — mindezeknek a rendszabályoknak az értelme figyelmeztetés Roosevelt és Churchill számára, hogy ne avatkozzanak bele a Szovjetnek a Keleti tengerre, Lengyelországra és a Balkánra vonatkozó terveibe. Sztalin elégedetlen Anglia és az Egyesült Államok habozó magatartása miatt és ezért most idegháborút kezd Anglia és az Egyesült Államok ellen.

Lisszabomból jelentik: (MTI.) Moszkvából jelenti az angol hírszolgálat, hogy Balfour, Nagybritannia moszkvai ügyvivője hétfőn este megbeszélést folytatott a Pravda ismeretes kairói

hírével kapcsolatban. A megbeszélésekre a brit külügyi hivatal cáfolatának megjelenése előtt került sor. Moszkvai brit értesülés szerint Balfour nyomatékosan megállapította, hogy a jelentésből semmi sem igaz.

Genfből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A News Chronicle moszkvai tudósítója kijelentette, hogy Moszkva és a londoni lengyel menekült kormány között olyan súlyosak az ellentétek, hogy azokat nem lehet kiküszöbölni, amíg a jelenlegi lengyel kormány hivatalában marad.

Amszterdamból jelentik: (MTI.) Robert Taft szenátor az északamerikai köztársasági párt egyik vezetője a brit hírszolgálat washingtoni híradása szerint a szövetséges nemzetek egyik fóruma előtt mondott beszédében foglalkozott a háború utáni amerikai politika kérdésével. Kijelentette, hogy véleménye szerint komoly kilátás van a sikerre egy olyan ligában, amelyet szuverén nemzetek alkotnának és amelynek tagjai egymással megegyeznének abban, hogy a világon mindenütt biztosítják a törvény és a rend uránát. Hozzátette, hogy Amerika nem szándékozik sikrázáltni azért, hogy India szabadságot kapjon, sem pedig azért, hogy a balti államokban, vagy Kelet-Lengyelországban csak látszólagos szabadság is álljon fenn.

Churchill a szövetségesek Rómába való bevonulásáról

Londonból jelentik: (B. T.) Az alsóház keddi ülésének eseménye Churchill miniszterelnök váratlan megjelenése volt. Williams konzervatív képviselő azt a kérdést tette fel, vajon Montgomery tábornok legutóbbi nyilatkozata, amelyben annak a véleményének adott kifejezést, hogy szövetségesek hamarosan bevonulnak Rómába, nem volt-e túlságosan derűlátó?

— Nem tudom, vajon a beszélő túlságosan derűlátó volt-e — válaszolta Churchill — de Olaszországban mindenestre igen kedvezőtlen az időjárás.

Szent Margit-ünnepségek Budapesten

A Magyar Kurir jelenti: Ma, arpad-házi Szent Margit nevenapján, az új magyar szent ülszletére rendezett egyházi ünnepségek sorozatában Szent Margit rendjének templomában, a Domonkos Rend budapesti templomában délelőli 9 órakor Angelo Rotta budapesti pápai nuncius ünnepi szentmisét mutatott be. Evangélium után Mihályos Zsigmond pápai prelátus, az Actio Catholica országos igazgatója intézett szentbeszédet az egybosergettekhez. Rámutatott Szent Margit határtalan emberszeretetére, különösen az élel sújtottai és nyomorultai iránt. Va a hányvázor a nemzet életében válságok mutatkoznak, mindannyiszor megkezdette imáját, önkínzást és szolgáló alázatát. Nemzetj küldetése halálával

nem fejeződött be, tovább folytatódott századokon keresztül és a mai veszedelmes és kemény időkben különleges jelentőséget nyer. Az ő példájára le kell tőrnünk magunkban az élvezet vágyát, a könnyelműséget és a szórakozások túlzott kergetését.

Az ország minden templomában és kápolnájában ünnepi szentmisét mutatnak ma be és szentbeszédet hangzoltak el. A szentmiséken tanáraik és tanítók vezetésével megjelentek az iskolák tanulói és sokan szentáldozáshoz járultak. Az egyházi ünnepségek befejezése vasárnap Budapesten a Domonkos Rend templomában lesz, amikor Szent István király halálának 1000. évfordulójára kerül sor. A szentmiséket és szentbeszédet.

Eljárást indítottak a németek francia pezsgógyarak vezetői ellen

Párizsból jelentik: (MTI) Az Interimf jelentő: A német rendőrség szükségességnek látta, hogy eljárjon a francia pezsgógyarak egyes vezetői ellen. 1943 novemberében letartóztatták Robert Derogus gróft, a Moat et Chanon pezsgógyár vezetőjét, mert rábizonyított, hogy kapcsolatokat tartott fenn az ellenállási szervezettel. Leslont, a pezsgógyarak vezetőségének főtitkárát, aki a reimsi és epernay-i pezsgógyarak alkalmazottait és munkáit sztrájkra szólította fel, letartóztatták. Erre való tekintettel a német rendőrség rendkívüli intézkedéseket tett a vétkes cégek tulajdonosai ellen. Most et Chanon epernay-i pezsgógyárát, amelynek vezetője volt Robert Derogus gróf, német vezetés alá helyezték.

Koporsóban akart Debrecenből Máramaros-szigetre libazsirt és hust csempészni

Debrecenből jelentik: A múlt nap Debrecenbe érkezett Köncs Antal máramaroszigeti koporsókereskedő és több koporsót vásárolt az egyik debreceni gyárnál. A gyár vállalta a koporsó lezállítását. Köncs azonban egy koporsót kivett a szállítmányból azzal, hogy erre szüksége van, már megrendelték és hamarabb haviavizit, mint személypoggyászt.

Igy is történt. A nagyállomáson azonban az egyik rendőrnek feltűnt, hogy a koporsót, milyen nehezen cipelik a hordárok. Nyomban kérdőre vonta Köncs Antalt, hogy mi van a koporsóban? Köncs előbb hűszáraz, amikor azonban a rendőr felnyitatta a koporsót, furcsa dolgok derültek ki. A koporsóban 24 kilogramm libazsirt és nagymennyiségű kopaszított libatelem pihent. Ilyen előzmények után a rendőrségre előállította Köncs Antalt, aki a szállításhoz ilyen furcsa módját találta ki.

A rendőrség most az irányban folytatja a nyomozást, hogy a máramaroszigeti koporsókereskedő magánfogyasztásra, vagy üzérkedésre akarta ilyen különös módon kicsempészni Debrecenből a libatelemeket, tehát kihágást, vagy árdrágitást követett-e el?

50 millió embernek nincs otthona a mai Európában

Helsinki, január 18. (MTI) Aalto Alvar finn építész-mérnök, egyetemi tanár feltűnést keltező előadást tartott Stockholmban az északi államok építőiparának háborúutáni feladatairól. Megállapította, hogy a mai Európában mintegy 50 millió embernek nincs otthona. Ha a viszonyok ismét lehetővé teszik az építkezéseknél vezérszerepet kell játszani az északi államoknak, ahol az építészeti kérdések megoldása a standardizálás útján már túljutott az elméleti megvitatáson. Különösen a faipari termékekben lehetnek az északi államok egész Európa segítőjére — állapította meg a finn szakember.

Példaképpen megemlítette, hogy a ma hiányzó lakások felépítésénél mintegy 200 millió köbméter fa szükséges, amelyet el kell érni a szállítás útján. A hatna elő kellő megszervezés útján.

Hazaérkezett a polgármester a kolozsvári légoltalmi értekezletről

Nagyvárad, január 19. Január 17-én a hadtest területéhez tartozó városok képviselőinek részvételével légórtalmi értekezlet volt Kolozsváron, amelyen Nagyvárad város részéről a polgármester, Kovács Nagy Pál rendőrfőtanácsos, vitéz Sarkady Ferenc rendőrfőfelügyelő, Hergár Viktor műszaki tanácsos, Tóth Sándor főmérnök, Rehák Tamás tűzoltóparancsnok és Andrassy Mihály főmérnök jelent meg. Az értekezleten a városok képviselői beszámoltak a lég-

oltalom fejlesztése érdekében eddig végzett munkáról és megbeszéltek a legközelebbi teendőket. Szirmay ezredes hadtest-légoltalmi vezető elismerését juttatta kifejezésre Soós István polgármesternek és a város legoltalmi ténnyezőinek a Nagyváradon eddig kifejtett tevékenységéért. A közeljövőben újabb nagyszabású légoltalmi rendelkezések lesznek, amelyeket birtalményben fog közzétenni a város légoltalmi vezetője.

Az ipartestület és a munkásság küldöttsége közellátási panaszokat tárt fel a polgármester előtt

Nagyvárad, január 19. A nagyvárad munkásság és az ipartestület részéről Szabó Károly ipartestületi elnök vezetésével küldöttség kereste fel Soós István polgármestert, és közellátási ügyi panaszokat tárt fel előtte. A polgármester válaszában kijelentette, hogy a munkásság a Közlölet-Szövetkezet háron elosztója útján járhat kisebb mennyiségű fához és intézkedni fog, hogy az ipartestület mestertagjai is hozzájussanak bizonyos famennyiséghez. Utasította a polgármester a Közlölet-Szövetkezet elosztóit, hogy azoknak a munkásoknak, akik havi felvitálásban még nem részesültek, 10 kiló fát és 10 kiló szénat osszanak ki.

Azonkívül intézkedett, hogy a baromlaji szénbányából érkező barnaszénből is nagyobb mennyiség jusson a munkásság részére. A lánbelligényléssel kapcsolatban a polgármester kijelentette, hogy e tekintetben lényegesen javult a helyzet, mert miután a múlt hónapban 1000 pár nemtipus cipő készült, a cipőgyártók száma csökkent. Talp és gyermekcipő rendelkezésre áll, ezeket a hónap folyamán lehet igényelni. A textilárakra vonatkozólag előterjesztéssel a polgármester az illetékes tényezőkhöz és javasolni fogja, hogy a lakosság a városi hatóságok révén jusson textilárakhoz.

Egy óra alatt 7 millió levelet icunk, másfélmillió liter bort iszunk meg és elszívunk 76 millió kiló dohányt

Itt élünk a Földön vagy kétezermilliónyian, verexszünk, alkotunk, dolgozunk és — végeredményben alig tudunk valamit saját magunkról. Ezen segítenek a francia matematikusok, akik kiszámították életünk néhány adatát közzétették ezeket a lapokban. Megdöbbentőek ezek az adatok, mert a számok nagysága lenyűgöz és meglep.

E statisztika szerint 135 millió négyzetkilométer területen összesen kétmillió ember él a földön. Ez a kétmillió ember ötven nyelvet, illetve nyelvjárást beszél.

Az emberiségnek csak egyötödrésze beszél ugyanazt a nyelvet. Ez az egyötödrész a négyszázmillió kínziből kerül ki, igaz ugyan, hogy a kínai nyelvnek is számos nyelvjárása van. Kétszázhatvanmillió ember beszél a hindu nyelvet, 190 millió ember angolul érintkezik egymással. 129 millió tagot számlál a spanyol nyelvcsalád, 120 millió beszél oroszul, 109 millió németül, negyvenötmillió franciául és ugyancsak 45 millió olaszul.

Az érdekes statisztika oldozta az emberiség állatállományát is. Ezerint a kétmillió embernek 83 millió lova, 625 millió szarvasmarhája, 215 millió disznója és 450 millió birkája van.

A földet behálózó vasútvonalak hossza 1 millió 300.000 km. Békler-

ga'cm idején az utasszállító repülőgépek évenként 185 millió kilométert repülnek be.

A statisztikusok az emberi tevékenység kevésbé jelentékeny adatait is eldoigolták.

Kiszámították például, hogy az egész világon óránként kétmillió levelet írnak az emberek.

Ebben az óránként húsmillió levelet benne van az emberiség napi napi fáradalma, boldogsága, gondja és öröme, személyi baja és családi háborúsága és kereskedelmi tevékenységének egy része.

A napnak minden egyes órájában ma a következő tevékenységet fejt ki az emberiség hatvan perc alatt: a 2 milliárd tonnyi emberiség megisz 2 mástélmillió liter bort, elfüstöl 76.000 tonna dohányt, elfogyaszt 100.000 tonnát szén, vizet 120.000 tonna szén és 156.000 tonna petroléumot termel, levág 35.000 állatot, a tengerek és folyók vizeiből kifog 112 tonna halat. Mindedzt egy óra alatt cselekszik az emberiség, és 7000 kétmillió ember még mire kétszázhatvan perc alatt, erre jellemző a statisztikának az az adat, hogy egy óra alatt az egész világon 1200 házasságot kötnek. A napi egy órára eső válóperek száma meglepően kevés, hatvan perc alatt mindössze 25 házaspárt választanak el egy-

Szent István nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.
Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

mástól a világ bíróságai. A házasságkötés statisztikáján kívül vigasztaló képet nyújt az egyes órára eső születések és halálozások száma is.

Egy óra alatt 5450 ember születik a földön és 4630 hal meg.

A statisztika beszédes adatai emlékeztetnek arra is, hogy az emberiséget a nap egyetlen percében sem hagyja háborítatlanul a bűn kísértése: a nap egy-egy órájában világszerte tizenöt gyilkosságot követnek el. Ez a statisztika természetesen éppen olyan relatív, mint a világ minden jelensége. Adataiba nem számíthatók bele a katasztrófák és tömeges pusztulások, amiket az emberiség idéz fel és olyan nehezen tud leküzdeni.

Miért késik a tél?

Berlin, január 18. Az egyik berlini lap érdekes cikket írt arról, hogy miért késik a tél. A téli napforduló ugyanis már néhány hete elmult. Ez nem jelenti azt, hogy túl vagyunk már a legnagyobb hidegeken is, de az időjárási viszonyok mindenesetre elmaradtak a csillagászati időpontok mögött.

Ha egy esztendőben enyhe, vagy mérsékelt a tél, rendszerint a fagyos időszakok is rövidek. Az időjárási viszonyok elmaradását a csillagászati időpontok mögött az okozza, hogy a föld és a légkör csak lassan alkalmazkodik a világmindenségből érkező meleg és hideg sugárzásokhoz.

A tél alakulásában nagy szerepe van a mi délkörünkön, hogy mennyire jégmednek el a Keleti tenger északi és keleti részei. Ha januárban a Keleti tenger vize túlnyomórészt jégmentes, akkor az északkeletről és északról érkező légtömegek a tenger felett elvezetik hidegségük jelentékeny százalékát. Ha azonban a Finn és a Botteni öböl korán befagy, sőt esetleg a keletoroszországi és balti partvidék egy része is, akkor az északi sarkról érkező szelek rá tudják zúdítani vidékeinkre egész hidegüket és sokkal nagyobb fagyot tudnak előidézni.

Általában véve meg lehet állapítani, hogy az olyan tél, amely novemberben és decemberben nem volt hideg, általában lesz már szigorú. Ilyen esetben azt is figyelembe kell venni, hogy január első hetében a nappalok napi két perccel hosszabbodnak, a további hetek gyors ütemben hosszabbítják a napütöses időt és a nap sugárzó ereje is növekszik. Ha január és február hónapokban néha még le is száll a hőmérséklet mélyen a fagypontra alá és ha a hótakaró vastagsága növekszik is, a tél ilyenkor már saját magát emésztli, mert nem kap már utánpótlást.

Ezek tisztára időjárási szabályok és nem jóslások. A naptár annyira előrehaladt, hogy most már nem kell különösen aggódnunk a tél miatt.

Meghalt az első német hetihíradó megteremtője.

77 éves korában most halt meg Oskar Messter, a német mozitechnika megteremtője. Az érdemes feltaláló nevéhez fűződik többek között a német filmipar megalapítása és az első német hetihíradó bevezetése is.

Miért közölte a Pravda az állítólagos békepuhatolozásról szóló hírt?

Berlinben bizonyos derűtséget okozott az angol-német békéről szóló moszkvai hiradás

Berlin. (MTL.) Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: Berlini politikai körökben a Pravda által közölt és az angol hírszolgálat által időközben megcáfolt jelentést a Németország és Nagybritannia között folyó állítólagos békemegbeszélésekről, bizonyos derűtséggel fogadják. A Wilhelmstrassén azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy tulajdonképpen mi indíthatta a Szovjetet arra, hogy ilyen súlyos ágyút vonultasson fel az angolok ellen, megállapítják, hogy Sztalin nyilvánvalóan nem tett szert, hogy a határozott teheráni megállapodásokat az angol-amerikai részről most bizonyos mértékig hátráltatják. Sztalin nyers kiméltelenséggel járt el azzal a szándékkal, hogy Anglia és Amerika részéről haladéktalanul újabb megerősítést csikarjon ki a szövetségi hűség tekintetében, bár hogy oldja is meg a Szovjet a lengyel kérdést. Bár az angol sajtó Sztalin beleavatkozása miatt nyilvánvaló bosszúságot árul el, a visszahatás eddig csak a Sztalin által megparancsolt módon kövtekezett be.

Lisszabon. (MTL.) A legtöbb keddi reggeli angol lap tartózkodik mindenféle megjegyzéstől a Pravda cikkével kapcsolatban, amelyben azt állította, hogy két brit vezető politikus és Ribbentrop német külügyminiszter találkozott. Az egyetlen kivétel a Daily Mail, amely a háború előtt is állandóan élesen bírálta a szovjet rendszert.

Washington és Londonban nagy csalódást okozott a szövetségesek közötti kapcsolatok újabb válsága

Genfben jelentik: (MTL.) A Bázli NACHRICHTEN stockholmi tudósítója szerint Washingtonban még inkább, mint Londonban nagy csalódást okozott a szövetségesek közötti kapcsolatok újabb válsága, amely az orosz-lengyel ellentétből keletkezett. Hull külügyminiszter vállalkozását a közvetítésre az a szempont sugallta, hogy nemcsak Lengyelország, hanem az angolszász hatalmak szempontjából is igen sok forog kockán: Nevezetesen valamennyi kismemzet bizalma és a jövő béke alapelveinek fenntartása. Az Egyesült Államok és a délamerikai államok tekintélyéről is szó van. Az oroszok merev magatartása és meglepő módszerük annál nagyobb csalódást keltett, mint hogy Délkelet-Európára nézve egyáltalán nem kívántak nekik nagy engedelményeket adni. Washington már benézett arra, hogy a kelet-európai fejlődésnek a szell az ottani államok és Moszkva közötti egyoldali szerződésre vezetnie. Azt remélték, hogy a megállapodások a szövetségesek jövő egyetértésében és az általa-

nos békerendezés keretében fognak létrejönni. Az Egyesült Államoknak és Nagybritanniának azt a jogát, hogy résztvegyenek a kelet-európai problémák megoldásában, biztosították

Alig van lehetőség a lengyel kormány részére, hogy hivatalosan válaszoljon a szovjet jegyzékre

Genf. (MTL.) Londoni jelentés szerint úgy látszik, hogy Moszkva alakilag is kimondotta az utolsó szót, mert a lengyel kormány részére alig van lehetőség, hogy a legújabb szovjet jegyzékre hivatalosan válaszoljon.

Genf. (MTL.) A Svájci Távirati Iroda londoni jelentése szerint az ottani lengyel körökben a szovjet kormányra hártják a felelősséget minden olyan fordulatért, amely a lengyel határok kérdésében előállhat.

Londonból jelentik: (B. T.) A moszkvai kormány rideg válasza a lengyel kormány nyilatkozatára Stockholmban nagy feltűnést keltett, mert a lengyel nyilatkozat megfogalmazásában nagy része volt Eden angol külügyminiszternek. Még óvatos és a szövetségeket támogató megfigyelők szerint is Orosz-

válték azzal, hogy az oroszokat bevonják a földközi-tengeri kérdések megvitatásába. Annál nagyobb az elkeseredés amiatt, hogy most a lengyel kérdésben szátkutába jutottak.

ország és szövetségei között újabb válság tört ki. A szovjetsajtó arra biztatja Moszkva lengyel híveit, hogy ellenkormányt létesítsenek és úgy látszik, hogy az ellenkormány létesítésének technikai előkészületei is megtörténtek.

Stockholmból jelentik: (MTL.) A brit hírszolgálat diplomáciai tudósítójának értesülése szerint a lengyel kormány úgy ítéli meg a helyzetet, hogy pillanatnyilag sem tehet további lépéseket a szovjet-lengyel kérdésben. A lengyel kormány az elmúlt hét vitája óta nem tartott minisztertanácsot, bár a lengyel miniszterek természetesen megtárgyalták egymással a Szovjet választ. Londonban lehetségesnek tartják, hogy Churchill hazaérkezése új fordulatot jelent a helyzetben.

Lisszabon. (MTL.) A lengyel kor-

További megszilárdulást jelent Berlin a keleti harctérről

203 szovjet harcocsit semmisített meg tegnap a német elhárítás

Berlin. (MTL.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kercstől északnyugatra és Kirrovgrádtól északnyugatra meghiusultak a bolsevisták megismételt támadásai. Saskov térségében csapataink szívós harcban elfoglaltak több helységet. Az ellenség heves ellentámadásait visszavertük, miközben 26 ellenséges páncélost kilőttünk. Rjecicától nyugatra a bolsevisták nagy erővel folytatták támadásaikat. Súlyos harcokban visszavertük őket és néhány betörést megtisztítottunk vagy elrekesztettünk. Neveljtől északnyugatra és északra az ellenség harctevékenysége átmenetileg alábbhagyott. A bolsevisták helyi előretörései eredménytelenek maradtak. Az Ilmen-tótól északra az egész napon át tartó súlyos ellenséges támadásokat elkeseredett harcokban felfogtuk és számos ellenséges páncélost kilőttünk. Leningrádtól délre és Oranienbaumtól délre hétfőn is meghiusult a szovjet valamennyi áttörési kísérlete. Az ellenség ezen az arcvonal-szakaszon 11 páncélost veszített. A keleti arcvonal déli szakaszán folyt elhárító harcokban kiválóan bevált rendíthetetlen ellenállásával Schmidt altábornagy vezetés alatt álló 10. hajor páncélgránátos hadosztály. Az egész keleti arcvonalon hétfőn 214

szovjet páncélost lőttünk ki.

A délolaszországi arcvonalon a hétfői nap nyugodtan telt el és miközben mindkét részről rohamcsapat tevékenység folyt, az ellenség több sikertelen támadást intézett a legszeleső balszárny ellen.

Berlin. (MTL.) Tájékozott német katonai körökben a keleti harctér pillanatnyi helyzetét a „további megszilárdulás” szóval jellemezték. A támadások tovább tartanak, egyes helyeken nagy erővel, de a német ellenállás mindjobban erősödik. Az utóbbi napokban említésreméltó területváltozás nem történt. A Dnyeper-kanyarulatban és a Krim-félszigeten levő német csapatokról a bolsevisták és az angolszászok számtalanszor állították, hogy ezek az utolsó emberig el-

HITEL

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE
a januári szám tartalmából:
LÁSZLÓ DEZSŐ:
A képviselőház és Erdély
Ifj. TAKÁCSY MIKLÓS:
Külföldi könyvek a románokról
CSIZMADIA ANDOR:
A mi alkotmányunk
KISS JENŐ:
Forrongás katolikus szellemi életünkben
SZABÓ ISTVÁN:
A magyarság híre külföldön
ENTZ GÉZA:
Erdélyi kastélyok
NAGY ELEK:
Román uralom Odesszában
Folyóirat szemle.
Szerkesztik: ALBRECHT DEZSŐ, KÉKI BÉLA, VENCZEL JÓZSEF, VITA SÁNDOR. Előfizetés egy évre 20 P. Egyes szám ára 2 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal Kolozsvár, Mátyás királytér 5. Postacsekk: 72.809.
Megjelenik havonta.

mánynyilatkozatra adott szovjet válasszal kapcsolatban a Times keddi vezércikkében megállapítja, hogy az angol kormány általában sajnálattal veszi tudomásul az orosz válasz kedvébe kedvező és csalódást keltő jellegét, mégis bízik a kérdés végső elintézésében, abban, hogy tárgyalásra kerül sor, vagy hogy a felek maguk hoznak döntést az ügyben.

veszteknek tekinthetők. Ezzel szemben mindkét helyen meglehetősen nyugodt és megszilárdult a helyzet és egyetlen német, katona sem vészett el.

Az olasz harctéren a harcok fellángolására számítanak. Az angolszászok most már huszvétra szándékoznak Rómába eljutni, de utóbb talán majd pünkösdi dátummal is lehet majd számolni.

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal helyzetéről: Január 18-ika súlyos csapást jelentett a szovjet páncélos erejére. Eddig érkezett, de nem teljes jelentések szerint közelharci eszközökkel és páncéltörő fegyverekkel 203 harcocsit semmisített meg.

Pireust és Savonát bombázták az angolok

Berlinből jelentik: (MTL.) Mint a Német Távirati Irodával közölték, német csapatrepülőek január 18-án nagy támadást intéztek Venafrotól északra ellenséges csapatszázalások és gyülekezők, különösen a légiikötőket, valamint az ellenség löszér és más ellátási raktárát ellen. A hatóságos támadások folyamán az ellenség emberben és járművekben jelentős veszteségeket szenvedett.

Berlinből jelentik: (MTL.) A Német TI értesülése szerint a Pireus ellen intézett súlyos angol-amerikai bombatámadásnál a bombák a város belső részeibe hullottak, sok templomot és iskolát szétromboltak. Különösen strapás volt a sorsa annak a sok lakosnak, aki a pireusi székelyegyházba menekült, hogy oltalmat keressen a bombák elől. Ezek a székelyegyház romjai alá kerültek. A

PANNONIA étterem keddi helyett csütörtökön tart zárva

fakosság nagy részét elköltöztették a városból és főként Athénba telepítették át. 30.000 hajléktalant az iskolákban és középületekben helyezték el. Az első áldozatok nagy részét mellett temették el. Több száz áldozatot temettek, akiket a romok közül ástak ki.

Chiassoból jelentik: (B. T.) A szövetséges repülők hétfőn nagy légitámadást intéztek Savona liguriai város ellen. Az áldozatok száma és az anyagi kár igen nagy. Az angolszászok néhány toscaniai város ellen intéztek légitámadást.

Amerikai tábornok a német védelem erejéről

Philadelphia. (Bud. Tud.) Arnaldo tábornok, az amerikai légierő főparancsnoka kijelentette, hogy Németország védelmi ereje sohasem volt nagyobb, mint most. Nem kételkedik abban, hogy a németek valóban rendelkeznek titkos fegyverekkel, de megjegyezte, hogy a szövetségesek sem maradtak el a fegyverek továbbfejlesztése terén.

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: Újabb találmányokkal, egyszerűsítésekkel és javításokkal jelentékenyen fokozták a német fegyverkezési ipar teljesítményeit. Ágyú és puskacsövek készítésénél alkalmazott új eljárás a termelést tizszeresére emelte. Egy másik új eljárás a puskacső előállítás terén 100 százalékos, az ágyúcsövek előállítására terén 400 százalékos javulással növelte a termelést.

Elpusztult a szófiai magyar követség

A Magyar Távírti Iroda jelenti: illetékes helyről tájékoztató közleményt adtak ki, hogy a január 10-iki szófiai légitámadás következtében a magyar követség elpusztult. Kalix Aladár, a katonai attasé titkára életét vesztette. Roketsch István irodatisztviselő és vitéz Horvát Gábor altiszt könnyebben megérült. A követség többi tagja sértetlen maradt. A magyar követség székhelyét Csamboriára, a szófiai külképviseletet számárára kijelölt helyre tették át.

Churchill tegnap reggel visszerkezett Londonba

Jászabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat közli, hogy Churchill tegnap reggel 9 órakor visszaérkezett Londonba. Az alsóház mai ülésén ki jelentette, hogy rövidesen részletesen beszámol az általános háborús helyzetéről, beleértve az olaszországi hadjáratot is. Churchill ma a király vendége volt ebédre. A király és a miniszterelnök megvitatta a háborúval kapcsolatos összes változásokat.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat hivatalos londoni közlemény alapján jelenti, Churchill miniszterelnök éppen Carthagóban tartózkodott, amikor tüdőgyulladásai ágyának esett Churchill december 11-én érkezett Kairóba Carthagóba. Úgy tervezték, hogy Eisenhower tábornok tisztségében 1-2 napot töltött ott, mielőtt az olaszországi hadszíntérre indulna. A tervből nem lett semmi. Churchill csak december 27-re épült fel annyira, hogy repülőgépen utazhatott. Ott töltötte a hadszíntér napjait abban a kerületi külvezető villában, ahol a casablancai értekezlet után Roosevelttel tartózkodott. Elutazása előtt egy nappal de Gaulle tábornok kíséretében megsejtelte a francia csapatokat.

Akiket Északkelet visszacsatolása mentett meg a börtöntől

Az évek óta húzódó pénzhamisítási per elítélteit a vásárhelyi törvényszék felmentette, mert a 14 évvel ezelőtt hamisított bankjegyet nem lehet törvényes fizetési eszköznnek tekinteni Magyarországon

Marosvásárhelyről jelentik: Tizen-négy évvel ezelőtt, 1930-ban román bíróságok előtt pénzhamisítás miatt büntető eljárás indult meg Rittman Márton állatkereskedő, Szántó Sámuel gazdálkodó és több gazda ellen. A bonyolult ügyben több tárgyalást tartottak, a tényállást nehezen lehetett megállapítani. Az iratokból kitűnt, hogy Rittman Márton azzal vádolták, hogy a mezőbányi vásárt megelőzően a kocsmában nagy tömegű ezereleves bankjegyekből az ügyben szereplő gazdálkodóknak előszörban Szántó Sámuelnek és másoknak azzal a céllal adott át néhány köteget, hogy állatokat vásároljanak. Amikor aztán a megbízottak az ezerelesekkel fizettek, kitűnt, hogy értéktelen hamisítványokról van szó. A csendőrség lefoglaltatta Rittmant, valamint az ügyben szereplő többi személyeket. Pótször is tárgyalták a román bíróságok a pénzhamisítási ügyet, Rittman a nyomozás rendjén beismerte, de később tagadta, hogy az ezereleves bankjegyeket hamisította volna, a bíróság azonban nem fogadta el védekezését és legfelsőbb fokon a bukaresti Semmitőszék

kétévi börtönrre ítélte. Szántó Sámuel háromévi börtönnel sújtotta a román bíróság, míg a per többi vádlottai kisebb-nagyobb büntetésekkel usztak meg a máig is rejtélyes ügyben való szereplésüket. A büntetés végrehajtására azonban nem kerülhetett a sor, mert közbejött a bécsi döntés és a főtárlomváltozás egyelőre ad acta tette a bűnper iratait. Később azonban előke-rültek a porosodó akták és a marosvásárhelyi törvényszék újból kitűzte tárgyalásra Rittman és társainak ügyét.

A magyar bíróság előtt

A mai tárgyaláson a vádlottak közül csak Rittman Márton és Szántó Sámuel jelent meg a tárgyaláson. A többiek Romániába szöktek. Rittman azt vallotta, hogy a román időkben a csendőrök kintozták és ültelgelésekkel kényszerítették beismerő vallomásra. Szerinte egy köteg ezreleshankó volt nála és nem tudja, hogy miként került közé a hamis pénz. Arra már nem emlékszik, hogy hány darab ezreles volt hamisított vagy kevesebb.

Issekutz elnök ezután ismertette az

igazságügyminiszterium leiratát. Ez ügyben a törvényszék megkereste a miniszteriumot, ahonnan az a válasz érkezett, hogy a lej bankjegyet Magyarországon az állampénztár nem fogadja el törvényes fizetési eszkösként. A bíróság dr Papp István védő kérésére előllt a tanúk kihallgatásától, ami ellen dr Fadgyas ügyész semmisségi panaszt jelentett be.

A Btk. 7. paragrafusa

A törvényszék felmentette a pénzhamisítás, illetve a hamis pénz forgalombahozatalának vádjá alól a vádlottakat. Az indokolás szerint a cselekmény 1930-ban, tehát abban az időben történt, amikor Erdély a magyar jogszolgáltatás felfogása szerint külföld volt. A Btk. 7. paragrafusa szerint a külföldön elkövetett pénzhamisítást akkor kell büntetni, ha a hamisított pénz belföldön érvényben van. Mivel az igazságügyminiszterium szerint a lej Magyarországon nem törvényes fizetési eszköz, a vádlottakat fel kellett menteni. Az ítélet ellen dr Fadgyas ügyész fellebbezést jelentett be.

A katolicizmus és a fasizmus

Róma, jan. 18. (TP)

Olaszországban az utóbbi időben félreismertethetetlen módon megjavult a katolicizmus és fasizmus, a Vatikán és a köztársasági kormány, az egyház és az állam közötti viszony. Előre kell bocsátani, hogy ez a viszony tulajdonképpen sohasem volt rossz. Közvetlenül Badoglio államelnöke után a Szentszék igen határozott módon távol tartotta magát a napi politikától, úgyhogy arról lehetett beszélni, hogy a Szentszék, ha nem is közvetlenül a püces embereit, mint inkább a püces módszereit dekarultta. A pápa mindenestre semmiféle érintkezésbe nem lépett Badoglio kormányával, még akkor sem, amikor úgy látszott, hogy ennek a kormánynak sikerült konszolidálnia. Az alacsonyabb papság elvéve természetesen másképp reagált az eseményekre és nem mindenütt mutatott tartózkodást és ilyen módon még ezeptember 8-ika után sem volt mindenki hajlandó arra, hogy a régi rend visszaterésével a fasizmust elismerje. A magas politikában azonban máé volt a helyzet. Amikor Cianot mint szentszéki nagykövetet visszahívták, Badoglio a Vatikánba csak ügyvivőt küldött, ami már magábanvéve is eléggé világosan mutatja azoknak a kapcsolatoknak a bizonytalanságát, amelyek a püces-kormány és a pápa között fennállott. A pápa viszont később sem csinált olyasmít, ami Badogliot felhátorította volna. Az a körülmény, hogy Badoglio marsall által kinevezett ügyvivő ezeptember 8-ika után a fasista köztársasági párt oldalára állt és magát a szabad Olaszország külügyminisztériumába tartozónak nyilvánította, végeredményben azt jelentette, hogy Olaszország és a Szentszék között a rendes diplomáciai kapcsolat újra helyreállt. Ilyen kedvezően alakult a magyar kérdés és a fasizmus gyakorlati vi-

szonya. Talán közvetlenül szeptember 8-ika után az akkori zürzavar közepete volt egy kis bizonytalannak minősíthető időszak. Ez azonban csakhamar megszűnt és lépésről lépésre az alacsonyabb papság értelmesebb részét is meg lehetett nyerni a fasista köztársasági újjáépítő munka számára. Nagyon sokat tett ezen a téren a délolaszországi helyzet alakulása, mert ez az összes gondolkodó lelkeseket meggyőzte arról, hogy milyen veszélyek fenyegetik onnan Olaszországot. Természetesen nem szabad alábecsülni a felsőolaszországi egyházfejdelmek legjobbjainak megfontolt és határozott magatartásának a hatását sem. Olyan személyiségek, mint Schuster milanoi érsek, Piadza, Velence érseke, a bergamói herceg-érsek és még néhányan mások talán azok voltak, akik lehetővé tették, hogy a ma újra meglévő együttműködés az egyház és állam között létrejöhön. Ha Velence patriarchája nemrégiben a la-hosszágot „Olaszország katolikus apostoli római köztársasága” iránt tökéletes engedelmségre hívta fel, ha Firenze bíborosa alig fokozható élességgel bélyegezte az angolszászok légi terrorját „világunk történelmében még soha el nem ért barbárság és embertelenség csúcspontjának”, ha La Spezia érseke a mezőgazdák beszolgáltatási kötelezettségének megtagadását „Isten és embertársak elleni bűnnek” bélyegezte, ha Bergamo érseke így kiáltott fel „a legnagyobb tisztelt a német katonáknak, a hálnak legkisebb jele, amit azokkal szemben tanusíthatunk, akik Olaszországot a zürzavartól és a megsemmisüléstől megmentették.” Ha Udine püspöke megtagadja az elesett partizánok egyházi temetését és ha Génua érseke a munkát megtagadó munkások elleni „extrajkt” a község elleni gaztettnek minősítette, aminek nem fog-

elmaradni a családra való visszahatása”, úgy ez pozitív állásfoglalást és az együttműködésre való készséget fejezi ki. Ehhez csatlakozik még a katolikus sajtó munkája is, elsősorban a két legfontosabb lapé, a milanoi „Italia”-é és a bolognai „Avvenire d'Italia”-é. Az utóbbi hetekben két újabb nagy katolikus lap is jelent meg, amelyek a fasista köztársasági körökkel teljes együttműködésben dolgoznak Olaszország nemzeti újjászülésén. A Cremonában egy fiatalabb lelkesekből álló csoport által kiadott Crociata Italica napilapról és a Velencében megjelenő L'Italia Cattolica című harcos lapról van szó. Míg a Crociata Italica a művelt katolikusoknak is, addig a L'Italia Cattolica a tömeg számára készült, amely gen energikusan utal a bolsevizmus részéről jelentkező fenyegetésekre. Ennek a lapnak egyik legutóbbi száma közli Piazza kardinális egyik cikkét, amelyben ez áll: „A hazai Németország oldalán titáni küzdelem vívott a bolsevizmus megsemmisítésére. A bolsevista veszély, amely különösen a lelképáztoroknak okoz súlyos gondot, amelyet a Duce zenije még időben felismert, ma már nemesak Oroszország irányából fenyeget, hanem közvetlenül délről és közelkeletről is. Az összes olaszoknak egyensúlyiük kell, valamennyiüknek imádkoznunk kell, hogy a Mindenható azoknak a fegyvereknek ajándékozza a győzelmet, amelyek a civilizációt védik.”

Házat, birtokot, szőlőt
eladni, venni
akar, keresse fel
BRIGEN ÜGYNÖKSÉG
Teleki-utca 28. szám.

MI AZ A „CURZON-VONAL”?

A lengyel-orosz ellentétek az első világháborúig nyulnak vissza, amikor a második világháborúig nyulnak vissza, amikor Lengyelország a varsói csata után fegyverreinek erejére támaszkodva a rigai békében megszilárdította keleti határait. Az 1920-as krízis folyamán, amikor Tuchacsevszky vörös hadserege betört Lengyelországba, az tanthatalmak kompromisszumos megoldást ajánlottak a lengyel kormánynak a keleti határok kérdésében. Ez a kompromisszum nem volt Curzon-vonal (ami egyébként nem Curzon lornak, az akkori brit külügyminiszternek műve volt, hanem a Lloyd Georgé).

A Curzon-vonal többé-kevésbé megfielt azoknak az etnográfiai s határolás politikai elveknek, amelyek az egész wilsoni békerendszert befolyásolták. Az orosz határ mélyen benyúlt volna Galiciába és a Kárpátoknál érintkezett volna az akkor kikényszerített csehszlovák határral. Kétségtelen, hogy a lengyel helyzete sokkal kedvezőlenebb lett volna a Curzon-vonal megszilárdulása esetén, mint amilyen a rigai békében biztosított határvonal mellett volt. Az oroszok azonban soha nem felejtették el ukrán területek bekebelezését és húsz éven keresztül hangos propagandát fejtettek ki Lengyelország ellen. Kétségtelen, hogy az 1919 utáni korszakban Magyarország mellett Oroszország fejtette ki a nemzetközi sajtóban és a különböző nemzetközi fórumokon a legkövetkezetesebb irredenta-propagandát nyugati határai érdekében. Az orosz irredenta főleg Besszarábiára és a Lengyelországhoz csatolt ukrán területekre vonatkozott.

Mindenek ma csak azért van jelentősége, noha a többször kifejtett lengyel hivatalos állásponttal szemben Moszkva egyetlenegyszer sem fejtette ki a maga álláspontját, elképzelhető, hogy az oroszok nem lesznek engedékenyek a lengyel követelésekkel szemben. A rigai békében megállapított határokat fegyverrel kikényszerített határnak tekintik és ugyanezen az alapon kívánják a jövőben is dönteni felettük, természetesen a megváltozott hadihelyzet szellemében. Ezzel szemben a lengyelek azt hangoztatják, hogy „az a Lengyelország, amely ebbe a háborúba belépett, tulajdonképpen egy kis Lengyelország, sőt a legkisebb Lengyelország, amely valaha a történelem folyamán, mint önálló állam létezett”.

Határai kompromisszum és nem hódítás eredményei. Kompromisszus történt nyugaton, mert az angolok Versaillesben vigyáztak arra, hogy Lengyelország ne legyen túlságosan nagy és erős. És főleg kompromisszum kellett, amihez a tartós béke érdekében Lengyelország hozzájárult, mint hogy abban az időben, amikor a rigai békét aláírták, a lengyel csapatok sokkal messzebb álltak keletre attól a vonaltól, amit mint végleges határt Lengyelország önszántából a béke érdekében elfogadott. Ez a lengyel álláspont, amit Maluszevszky Ignác, a londoni lengyel kormány nevében „Lengyelország akaratát” címmel a Polish News Weeklyben 1941 október 5-én, tehát az angol-csász-orosz együttműködés első óráiban már lezögegett. A lengyelek álláspont-

ja azóta sem változott.

Hogy az oroszok hogyan gondolkoznak az orosz-lengyel határok kérdéséről, erre nézve minden nyilatkozatnál beszédesebb tények állnak előttünk. A német-lengyel háborúban leleplezte szándékait a Szovjet, amikor 1939 szeptember 17-én nagy erővel betört Lengyelországba és szeptember 21-én már teljesen tette Lengyelország negyedik felosztását. Akkor az oroszok 144 ezer négyzetkilométer lengyel területet szállítottak meg és 15 millió lengyel alattvalót kebeleztek be.

Oroszország nyugati határai orosz szempontból az első világháború befejezése és a bolsevizmus uralomra jutása után egészen a mai napig „folyékony állapotban” voltak. Az első kompromisszum, amit Moszkva a nyugati határok kérdésében tett, a breszt-litovszki béke volt, amikor az akkor uralomra került bolsevik kormány belső ellenségeivel vívott harc megkönnyítése érdekében lemondott egész Orosz-Lengyelországról, a Baltikumról és Finnországról. Ugyanakkor Ukrajnát és a Kaukázus jelentős részeit ki kellett üríteni. Kaukázus olajgazdag vidékei részben az akkor Németország oldalán harcoló Törökország kezére jutottak, a többi részből pedig megalakult az önálló

georgiai köztársaság.

A versaillesi béke után Oroszország a kaukázusi és ukrán területeket visszaszerezte. — Besszarábia azonban Romániának jutott s Finnország, valamint a balti államok megtartották önállóságukat. A lengyel határok kérdését csak 1920-ban döntötték el, mint már előbb kifejtettük, a rigai békében.

Akkoriban az orosz politikát, világnézeti és pártarcok irányították, mert, mint ahogy az orosz történetírók fejezik, az új rendszer minden erejét lekötötték a „belső ellenséggel” vívott harcok. Ezt a belső harcot a bolsevisták, mint tudjuk, győzelmesen vívták meg. A második világháború kitörésének pillanatában már látható volt, hogy Moszkvát elsősorban orosz hatalmi célkitűzések irányítják. Sztalin kormánya egyszerűen előtérbe helyezte a régi történelmi és etnográfiai elvet. — Megrohanta Lengyelországot, újból birtokba vette Besszarábiát, sőt Bukovinának egy részét. Megszállták és bolsevizálták Lettországot, Litvániát és Finnországotól hosszú, véres harcban elvették Vipurit és Hangót.

A lengyelek a maguk álláspontját az orosz etnográfiai elvvel szemben — amely például Lemberget ukránnak nyilvánítja s ezt az alapon igényli —

Darmol a legelérhetőbb és legrégebb csokoládés hashajtó. 35 éve milliók használják, mert teljesen megbízható, ártalmatlan.

történelmi jogok hangoztatásával támasztják alá. „Lemberg, amely a tatárok nyilaitól, a török kardjától és az oroszok kancukájától annyit szenvedett, mindig lengyel volt, lengyel volt Vilna. Pilsudszki város, lengyel Krzemientec, Slowacki szülővárosa, lengyel Novograd és minden talpalatnyi föld, amelyet 135 éven át, míg Lengyelország fegyver nélkül, a föld alatt lankadatlanul harcolt, a lengyel szabadsághősök vére öntözött. Ezeknek a hősöknek emléket tagadna még a mai lengyel kormány, ha egyetlen talpalatnyi földről alkuba boosátkozna” — mondják a lengyel emigránsok.

Családlátogatáson a Daru-utcában...

A modern pedagógia egyik legfőbb követelménye, hogy a nevelő növendékét ne csak az iskolában ismerje, hanem tisztában legyen annak családi körülményeivel is. Ezért időközönként eljárunk növendékeink otthonába. Ilyenkor sok kedves epizódban van részünk, eok mindennek megtaláljuk magyarázatát. Sajnos, sok megrendítően, szomorú tapasztalatot is szerzünk. Ez mindig gondolkozóba ejt minden igaz nevelőt. Az fáj legjobban, hogy tehetetlenül állunk a sok égetően sürgős orvoslásra szoruló baj mellett.

Magam is elindultam családlátogatásra. Utam a Daru-utca 8. számú házába vezetett, mert kis növendékem Bösze Irén IV. elemista napok óta hiányzott az iskolából.

Nagyon szomorú volt, amit láttam! Megpróbálom azt leírni, azzal a céllal, talán lesz valaki, aki segítőkészen tudna nyújtani a szegény család felé.

Hideg, fűtetlen szoba. Butorzat szinte a semmivel egyenlő. Egy rozszant szekrényfele van a falhoz támasztva. A szobában levő fal mellett két ládából összerótt fekvőhely. És talán még vagy két rozoga szék. Az egyik fekvőhelyen pokrócba csavarva fekszik az én sápadt arcú kis Irén nevű növendékem. Schöb nem látok egy párnát vagy rendesebb ágylélet.

Öten élnek itt együtt az özevgy edesanyával. Bösze Emilnével, aki a kisebb sors szörnyű kálváriáját járta fennváron. Ott halt meg az ura, itt hagyta hat gyermekével az anyát, akit aztán a megfeszített munka teljesen tönkretett. Ma olyan csak, mint az árnyék. Legidősebb fia Zoltán, most 31 éves, teljesen munkaképtelen, beteg. Arra

kér, szerezzek neki valami olyan munkát (pl. zacskóragasztás), amit otthon végezhetne.

Emil fia, aki kenyérkereső volt, jelenleg katona.

Egyetlen kereső Emilia, gyermekek mellett van alkalmazásban, havi 45 pengőért.

Ezenkívül még iskolabárázó gyermeke van özv. Bösze Emilnének. Mind ruhátlanok, nagy szegénységben élnek, segítségre szorulak. Nehezebb magyar sors ez, amiben ők élnek! Ma akik jutott

ez ki tudja, mi vár mindnyájunkra holnap? Gondolkozzunk ezen és szívünk meleg segítő szeretettel hajljon a Daru-utca felé.

De jó lenne, ha akadna egy-egy felesleges ruhadarab, egy-egy párna, vagy padláson heverő butor jószívű embereknek, hogy elviselhetőbbé lehetne tenni özv. Bösze Emilné magyar testvérünk életét. És ha még munkát is szerezhetnének részükre, akkor családlátogatásom nem történt hiába.

GYENGE JÓZSEFNÉ

Tisztújító közgyűlést tartott az NMK berettyóújfalvai szervezete

Tegnap tartotta évi tisztújító közgyűlését a Nemzeti Munkaközpont berettyóújfalvai szervezete. Az Ipartestület nagytermet zsúfolásig megtöltötte a NMK tagok nagy száma. Megjelent a munkásságon kívül Berettyóújfalu magyar társadalmának minden képviselője. Ezzel is bizonyosságot adták annak, hogy a magyarság minden rétege össze kell fogjon ebben a sorsdöntő időben. Ott láttuk a közgyűlésen Szatmáry József bankigazgatót, vitéz Szabó Ferenc ny. honv. tiszthelyettest, Lisztes István és Kovács György ny. MÁV tisztviselőket, valamint még a fentiekben kívül, számos értelmiségi réteghez tartozókat. A megjelent munkásság örömmel állapította meg, hogy a Nemzeti Munkaközpont mozgalma kivívta azt, hogy társadalmunk minden rétege megbecsülje

a nemzeti öntudatra ébredt kérgeskezű, dolgozó magyarokat.

Az elnöki beszámoló után — amit számtalanszor szakított meg a hatalmas tapsvihár —, Kiss István pénztári jelentése következett, amiből megállapítható volt, hogy a NMK berettyóújfalvai szervezete is lényegesen megerősödött. Ugy az elnökség, mint a pénztári jelentést a megjelentek elfogadták. Az új vezetőség a következőkből áll:

Diszelnökök: Dr. Fekete Ferenc v. m. főügyész és Brunner János, a „Hangya” szövetkezet igazgatója. Elnök: idős Juhász Imre építő és ácsmester. Alelnökök: Sike József és Fekete Bálint. Titkár: Juhász Imre. Jegyző: Juhász Sándor. Pénztáros: Kiss István. Ellenőrök: Bárczy Ambros és Balogh András. Számvizsgáló bizottság: Lisztes János, Nagy Lajos, Föld János. A fentiekben kívül még 11 tagu választmányi tagokat is választottak.

Nagy István titkár beszámolója után, id. Juhász Imre elnök tartotta meg határozó záróbeszédét,

**A búzakölcson:
tőkebiztosítás!**

SZINHÁZ

Szilágyi Irma

Bemutató a Szigligeti Színházban

Kevés adat áll rendelkezésünkre Szilágyi Irmának, a hőselkü medgyesi tanítónőnek életéről, akit 1916. december 17-én, kémkedés miatt, Bacuban kivégeztek a románok. Naumann Mátyás minorita plébánosnak vannak rövid feljegyzései róla, Jancsó Benedek történetíró közöl részleteket életének utolsó napjairól és Georg Cair román író „Irma” címmel riport-novellát írt a szerencsétlen leány kivégzéséről. Ez az anyag ihlette Possonyi Lászlót, a nagyváradi származású kitanító írókat arra, hogy regényben is, színpadi műben is emléket állítsanak a már-már elfeledett vértanúnak, aki a bacui fejház melletti Polygon-téren, tíz katona kettős sortűzében, de csodálatosképpen csak négy golyótól találya végezte életét.

A regény, amelyet a Szent István Társulat adott ki, rövid idő alatt két kiadást ért: a színművet a múlt év őszén jelentős sikerrel hozta színre a budapesti Nemzeti Színház s kedden este mutatta be Nagyváradon a Szigligeti Színház együttese Koós Zsófia vendégfelleptével.

A darab eseménye Medgyesén indul Wazek szász gyáros házában, ahol Szilágyi Irma hónapok szobában lakik. Szerelmek fejlődnek köztük és a gyáros egyetlen fia, Guidó között s a szász fiú és a magyar leány népi hivatásukat drámai erejű öszeütközése után Szilágyi Irma egy magyar hírszerző főhadnagy rábeszélésére vállalkozik arra, hogy a moldvai arcvonalon átlopózik és Bakau környékén, egy megjelölt helyen, fontos katonai okmányokat szerez meg, hogy azokat átsempesse Magyarországra. Ezek a mozgalmak, hatalmas belső feszültségű jelenetek a darab legsikerültebb részei. A második felvonás már román környezetben játszódik le. A foglyul ejtett kis tanítónőt Cataveanu ezredes sok jóindulattal igyekszik vallomásra bírni s e vallatás izgalma, a most már román egyenruhában megjelenő hírszerző főhadnagy kettős szerepe, árulásának és ezzel a kijátszott, szerencsétlen magyar leány kémkedési szándékának bizonyosodása még fokozza a dráma lendületét. De a következő képekben, amelyek Szilágyi Irma rab-életét, a fogságban tanúsított nagy-lelkűségét s az önfeláldozás hősiességét ábrázolják, már sokat veszít a színmű meggyőző erejéből s világosan érzetű a események szegénységének és a színpadtechnikai felépítés fogyatékosságának hibáit.

Az író láthatóan küzdött a helyismeret hiányával és azzal a hátránnyal, hogy a román életben nem lehetnek tapasztalatai. Azért különös érdeme, hogy a román ezredes alakját elütéletektől mentesen, emberi vonásokkal tudta megrajzolni. Már a fejház főorvosának jellemzése kevésbé sikerült a vele kapcsolatos események is nélkülözik a logikai következetességet s ez a darab megjártásában is kedvezőtlen hatással jelentkezett. A hősnőnek, Szilágyi Irmának azonban maradandó emléket állított a szerző. A magyar költészetellenesség ellenállhatatlan kényszerét, a tisztaszívű, fiatal leány nemes indulatait megindítóan, felemelő módon érzékeltette.

Koós Zsófia egyszerűen, bensőségteljesen, finoman, nagy átérzéssel játszotta a címszerepet. Szilágyi Irma a nemzeti hős szent megzallottságával, mártíri elkövetésével, forró és tiszta odaadásával testesül meg alakításában. S ha nincs is még annyi színpadi rutinja, hogy gazdagabb színésszel esetelje az események végzettségében a tragikus kifejelethez feltartóztatlanul sodródó szerencsétlen fiatal teremtés lelki változásait, az érzések belső hevet rendkívüli, fojtott indulattal, lenyűgöző eléményességgel juttatta kifejezésre. Művész volt, olykor színészi módszerek nélkül, lelket sugárzott, ösztönösen mellőzve a játék nagyobb fordulatossággal

kecsesítő eszközeit. Az a jelenete, amelyben a hírszerző főhadnagy emlékeztetést teszi próbára s ő majdnem eszelős önkívületben, pontosan elmondja egy vizállásjelentés adatait, mélységesen megrázó volt. A közönség nagy szeretettel fogadta a föltétlenül nagy tehetségű fiatal művésznőt. Gulácsy Albert a hírszerző főhadnagy szerepét mozgalmasan, erőteljesen, az ellenszenves figura jellemzésének elmulzása nélkül játszotta meg és sok fiatalos lény volt a szász fiút megszemélyesítő Halasi Gyula sikerült alakításában is. Horváth Jenő az ezredes életűen ábrázolta. Szinte hihetetlen, hogy nem rendelkezett modellel, akit mintáztathat volna. Lendray azonban ezúttal nem tudott megbirkózni kétségkívül nem szerencsés feladatával. Igen jó, bár kiesé túlrdeig volt Antal Erzsébet Wazekné szerepében. Bartos József egy román koresmárost alakított igen karakterisztikusan; Ross József komoly, zengőszavú pápi jelenség volt s a kisebb szereplők is igyekeztek megfelelni a követelményeknek.

A darabot, amelyet Horváth Jenő nagy körültekintéssel rendezett, ezúttal fogadta a közönség és sokszor hívta tapsaival a lámpák elé a szerzőt. (3)

A színházi iroda közleménye:

„Szilágyi Irma” szerdán és csütörtökön Koós Zsófia felleptével

Koós Zsófia felleptével szerdán este háromnegyed 7 órakor A-bérletben, csütörtökön bérletszűnetben kerül színre Possonyi László Szilágyi Irma c. színműve, mely a tegnap esti bemutató előadásán oly hatalmas és osztatlan sikert aratott.

Zsuzsó, az Új Magyar Színház nagy-sikerű vigjáték-újdonosa pénteken este ismét a színház műsorán van. Péter: Halasi Gyula.

A két kapitány szombaton délután egyenved 4 órakor, filléres helyárral kerül színre.

Kiss Manyi felleptével szombaton este, vasárnap délután és este az idény legnagyobb operett-sikere, a Fekete Péter kerül színre Mérsékeltlen felemelt helyárak. Jegyek elővételben már válthatók.

Népművelési előadás keretében, filléres helyárakkal hétfőn este a

Két kapitány van a színház műsorán. Jegyek a pénztárnál válthatók.

Január 22-én Rigolettó, 23-án Coppélia és a Színigazgató balettel vendégszerepel a Kolozsvári Nemzeti Színház.

Előkészületben a legnagyobb operett-siker: Egy boldog poszti nyár.

MŰSOR:

Szerdán este Szilágyi Irma A-bérlet.

Csütörtökön este: Szilágyi Irma.

Pénteken este: Zsuzsó.

Szombaton délután: A két kapita-

ny.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Fekete Péter (Kiss Manyiival).

Vasárnap délután és este: Fekete Péter, Kiss Manyiival.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: A két kapitány.

Fényes nappal kifosztották az egyik belvárosi szabóüzletet

4000 pengő kárt okozott a részeg játzó tolvaj

Nagyvárad, január 19. Vakmerő lopás történt szerdán délelőtt 10–11 óra között a színház melletti Kazinczy-utca 3. szám alatt lévő Gyulai István szabómester üzletében. Az üzlet háttámgótt a műhelyben dolgozott Gyulai két segédje Szabó Dániel és Györbíró Zoltán. A jelzett időben fekete télikabátban, barna nadrágban és fején porge kalappal egy magát részegnek teltető 35-

40 év körüli férfi nyitott be az üzletbe, akinek kabátgallérija fel volt túrve. Az állítólagos részegember az elősiető Györbíró Zoltántól azt kérdezte, hogy mennyibe kerülne egy zakó igazítás. A segéd azt válaszolta, hogy hozza be a ruhát, különben is főnöke néhány perc múlva bejön, majd ő felvállalja a munkát.

A gyanús ember ezután eltávozott, a segéd pedig néhány percre az udvarra ment ki. Amikor visszatért arra lett figyelmes, hogy az üzletajtó nyitva van. Széttérintve az üzletben a két segéd megröppentve vette észre, hogy az ajtó mellett álló fogasról eltűnt egy új fekete télikabát, egy új fekete zakó, egy piros kackás pepita, egy csikos sötét-szürke és egy világos drapp nadrág. A lopás minden kétséget kizáróan a részeg játzó férfi követte el, állig öt

Mozik műsora:

APOLLÓ: Kivirul az öreg szív.

BELVÁROSI: Hegyek leánya.

CASINO: Lángok.

KORONA: Gróf Monte Christo II. rész

perc alatt. Hozzávetőleges kár négyezer pengő.

A vakmerő tolvaj kézrekerítésére a rendőrség megiette a szükséges intézkedéseket.

Kedvezően intézte el az igazságügyminiszter az erdélyi ügyvédjelöltek kérését

Nagyvárad, jan. 20. Mint emlékeztetés, a múlt év őszén Nagyváradon lezajlott 38-ik bírói-ügyvédi kongresszus alkalmából itt járt Radocsay László igazságügyminiszter előtt dr. Gyalay Mihály vezetésével küldöttség jelent meg. A küldöttség azt kérte, hogy azokat az erdélyi ügyvédjelölteket, akik a román megszállás idején, Kolozsvárt ezerték oklevélüket s egyébként az előírt feltételeknek megfelelnek, mentesítsék az egységes ügyvéd-bírói vizsga letétele alól.

Mint most értesülünk, szombaton megjelent a mentesítésről szóló miniszteri rendelet.

Dr. Gyalay Mihály, az említett küldöttség vezetője a számukra örvendtes rendelet megjelenésével kapcsolatban kijelentette, hogy a rendeletben érintett ügyvédek köszönetét külön küldöttség fogja tolmácsolni az igazságügyminiszternek kérésük kedvező elintézéséért.

A Baross Szövetség felhívása

Értesítjük a Baross Szövetség azon tagjait, akik a szaktanfolyamokat hallgatják, hogy folyó hó 21-én, pénteken a C csoportnak, 24-én, hétfőn az A csoportnak és 25-én, kedden a B csoportnak kezdődik a 12 órás könyvelési tanfolyam. A hallgatók jelenjenek meg pontosan, írószerekkel. A szükséges papírt az előadók utasításai szerint az elnökség beszerzi és itt átvehető az óra kezdete előtt. A tárgy természete úgy kívánja, hogy már az első óráktól kezdve senki se hiányozzék, mert akkor nem tudja követni a további részeket. Ha valaki halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem tudna jönni a kijelölt napon, jöjjön el más napon, mert az anyag és annak feldolgozása is megközelítően azonos s megtaláljuk a módját, hogy résztvehessen kivételesen a másik tanfolyamon.

Értesítjük továbbá a Közművelődési Főiskola hallgatóit, hogy dr. Szilágyi Béla tanár befejezte irodalmi előadás-sorozatát és most, folyó hó 22-én, csütörtökön délután 7 órakor Iván László szerkesztő tart előadást a városi kultúra két fontos tényezőjéről: A színház és film címen. Folyó hó 29-én, jövő héten, csütörtökön ugyanezen 7 órakor dr. Virág Jeromos igazgató tart előadást A sajtó és annak szerepe címen. Mindkét esetben 6 órai kezdettel Hasznos Imre igazgató folytatja sorozatos előadását a Magyar Gazdaságtörténelemből.

Kérjük a tagokat, hogy ezeket a magyarságtudományi tárgyú kulturális előadásokat látogassák pontosan és minél nagyobb számban.

Az elnökség.

Ki van zárva,

hogy önnek olyan jól menjen, hogy ne legyenek gondjai, bajai, megfejtethetetlenek hitt problémái éppen ezért forduljon ön is bizalommal az országos hírű

grafologushoz

Fogad: naponta, ünnepnap is, reggel 9-től est 7-ig Hlatky Endre útc. 46. szám e. 12 lépcsőházi bejárati

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

József főherceg nyitotta meg a pozsonyi fürdő kongresszust. Pozsonyból jelentik: (MTI) A Nemzetközi Fürdő Szövetség értekezletét hetfőn nyitotta meg József Ferenc kir. herceg, a Szövetség elnöke.

A CSIKI GAZDAKÖRÖK SZAKELŐADÁSAIN RÉSztVESZNEK A PAPOK, TANITÓK ÉS A KÖZSÉGEK VEZETŐ FŐSZTVESELŐI. A Magyar Tudósító jelentik: Az Erdélyi Gazdasági Egyesület vezetősége nagyszabású akcióprogramjában intenzíven megoldotta a közéleti gazdasági megszervezésével fontos kérdéseit. Az eredmény nemely helyütt feltűnően jó. Csik vármegyében valóban kevés olyan község van, ahol nem létesítettek volna gazdaköröket, amelyek az érdekeltek nagy számban vesznek részt a különböző előadásokon. De ezenfelül példát mutat Csik arra vonatkozóan is, hogy a gazdakör előadásain résztvesznek a falu papjai, a tanítók, jegyzők, előjárósági tagok, sőt sok esetben a kereskedők és iparosok egyaránt. Ilyen körülmények között az előadásoknak nemcsak a jelentősége emelkedik, de praktikus haszna is nagyobb, mert az elhangzott anyagot, a kapott felvilágosítást a község vezetőrétege is megismeri és annak követelményeként jobban közkincsé és továbbhi megbeszélés anyagává válik.

A Szabadegyetemen csütörtökön dr Szabó Arpád debreceni egyetemi tanár tart előadást. A kitűnő előadóképességű professzor a klasszikus világirodalom köréből ad elő, előadásának címe: A görög tragédia. Az érdekes előadás pontosan 5 órakor kezdődik a városi háza dísztermében. Felvételi igazolványok Szilágyi Dezső-utca 12. sz. (telefon 24-88.) alatt kaphatók a Népművelési Titkársági Hivatalban. Kérjük, hogy diák halgatóink a karzaton helyezkedjenek el.

HALÁLOZÁS. Farkas László gyógyszerész, ecetgyáros 45 éves korában f. hó 18-án meghalt. Temetése az olasz temető Haller kápolnájából lesz január 21-én, csütörtökön délután 4 órakor.

A Szentlélek-plébánia kórus megkezdte munkáját. A Szentlélek plébánia kórusa 1944. január 23-án, vasárnap déli fél óra körül tartja alakuló ülését a Stark-iskolában (Gömbös Gyula-utca 1.). A komoly egyházi muzsika iránt érdeklődő és azt munkálni óhajtó hölgyek és urak jelentkezését addig is elfogadják a plébánia-hivatal. A kórus vezetését — mint már jelentettük — András Ede okleveles egyházkarnagy, zenetanár vállalta. A vezető neve és eddigi munkássága biztosított rá, hogy az új kórus is tökéletesen betölti hivatalát.

ÖSSZEOMLÓTT MADRIDBAN EGY NYOLCEMELETES LAKÓHÁZ. Madridból jelentik (MTI) A NTI, jelentik: egy épülőben levő nyolcemeletes lakóház ismeretlen okból összeomlott. Az ott dolgozó 20 munkás nagyrészt a romok alá került. Eddig hét halottat és 60 súlyosan sebesültet találtak meg.

KISGYÜLÉST ÉS KÖZGYÜLÉST TART A VÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGA. Nagyvárad, jan. 19. Hétfőn kisgyűlést, január 31-én délután pedig közgyűlést tart a város törvényhatósági bizottsága.

Meghalt Silvio Crispi olasz szenátor. Genéből jelentik: (MTI) Mint Chiasso-ból jelentik, Silvio Crispi szenátor, az olasz gazdasági élet egyik jelen és egyenisege a Comotó mellett meghalt. Az első világháború alatt Crispi közéleti és politikai miniszter volt. Olaszországot több nemzetközi értekezleten képviselte és a saint-germaini békeszerződés egyik aláírója volt.

BUTGROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorizlet, Pannonia épület, Bethlen István-utca 2.

Kicsérlik a súlyosan sebesült német és angolszász hadifoglyokat. Liszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint: Folka gróf a svéd Vöröskereszt alelnöke februárban Londonba utazik, hogy a súlyosan sebesült angolszász és német hadifoglyok kicsérélése érdekében megbeszéléseket folytasson.

Nem kap haditudósítói engedélyt egy angol kommunista lap. Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Mint az angol hírszolgálat jelentik, a brit kormány elhatározta, hogy a Daily Worker című kommunista lapnak nem ad engedélyt felhatalmazott haditudósítói küldésére tekintettel arra, hogy a katonai értesüléseket szigorúan titokban kell tartani, különösen a közeledő katonai hadműveletek miatt.

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati szakosztálya felkéri a szövődés és kötözvény tagjait, hogy folyó hó 19-én, csütörtökön este 6 órakor az ipartestület helyiségében tartandó fontos napirendi gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Hegyközségi közlemény. A nagyváradi hegyközség elnöksége értesíti a hegyközségi szülő és gyümölcsös tulajdonosokat, hogy az 1944. évi szülő és gyümölcsös területéről készült kimutató a hegybírói hivatalban 1944. évi január 20-tól 1944. évi február 5-ig közszemlére van téve. Felkéri az elnökség a tulajdonosokat, hogy a közszemlére tett kimutatót saját érdekükben feltétlenül tekintsek meg és észrevételeiket a hegybírói hivatalban jelentsek be. Barfisch Sándor sk. hegyközségi elnök.

Pénzzel és élelemmel segítik a németek a bombázott Pireus lakosságát. Athénből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A német ügyvivő pénteken meglátogatta Pireust. A birodalmi külügyminisztérium nevében 300.000 millió drachmát és 26 tonna élelmiszert adott át a sokat szenvedett lakosságnak.

Temetés. Özv. kaplonyi Darabont Elekné, Pethő Erzsébet 82 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön 10 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi-Concordia.)

PRÓBASZAVAZÁS AMERIKÁBAN. Newyork, (Bud. Tud.): Az amerikai köztársasági párt nemzeti próbaszavazásán Dewey, Newyork kormányzója és Willkie egyformán 21 szavazatot esett, mint a legesélyesebb elnökjelöltekre.

Militarizálták a bukeresti és kisinaui állami nyomdát. Bukarestből jelentik: (MTI) A román hadügyminiszter rendelkezése a bukeresti és kisinaui állami nyomdát további infoképzésig militarizálták.

BUTORT

színeset
 Háló, kombinált és elszóvák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

MEZEI-től

Kenyha újdonságok

IDŐSZERŰ HIREK NÉMETORSZÁGBÓL

Emelkedik a német tudományos filmtermelés.

Németországban a tudományos filmek gyártása a háború ellenére érdekes módon tovább erősödik. A német filmműtermekben jelenleg 261 ilyen filmet forgatnak, míg a múlt év megfelelő időszakában csak 140 tudományos film volt készülőben.

Német nők a katedrán

A német egyetemek tantestületében jelenleg hatvan tanárnő és magántanárnő működik. Legnagyobb részük természettudományi és orvostudományi téren dolgozik. 22 közülük mint kémikusnő, fizikus, zoológus és botanikus természettudományi szakokat művel, tíz orvosnő, négy a közgazdasági 15 pedig a filozófiai szakon tanít.

Elpusztult Goethe szülőháza.

A majnamenti Frankfurtból jelentik, hogy az egyik angol légitámadás alkalmával Goethe szülőháza is elpusztult. A Hirschgrabenben lévő ház, amelyben a költőfejedelem gyermekéveit töltötte, a „Költészet és valóság”-ban lévő leírás alapján milliók ismerték.

457-1943. sz. Pp. 17426 szám.

ÁRVERÉSI HIRDETME NY

A nagyváradi kir. járásbíróság 1943. évi 498 sz. végzése alapján Nagy Józsefné, Prém Erzsébet 1040 P. követelese és járuléka erejéig fogantatosított végrehajtások alkalmával le és felülfogalt 1630 pengőre értékelt korcsmai berendezés, rádió, kerékpár és egyéb ingóságok 1944. év február hó 22-én d. e. fél 11 órakor Nagyváradon Gyár-utca 63. szám alatt megtartandó bírói árverésen elárvereztetnek akkor is, ha az árverés megtartását bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyilvánít.

Nagyvárad, 1944. év január 14.

Várady Ernő,
 kir. bír. végrehajtó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

ÁRVERÉSI HIRDETME NY

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1944. január hó 28-án, a másikat január hó 5-én a városi közraktárban Szeptember 6-utca 2., kütüzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrése erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nélkül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.
4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1944. január 18.

LITERÁTI JÁNOS
 végrehajtó.

Mi újság a piacon?

(Nagyvárad.) A hetipiac forgalma a héten némileg emelkedett, a múlt hetihez viszonyítva. Hatósági árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék (közepes felhozatal): 1 kg. alma 2.50-4.50, körte 5.-6.-, dió 6.-6.50 pengő.

Zöltséggfélék (közepes felhozatal): 1 kg. burgonya 0.28-33, száraz bab 1.06, répa 0.36, borsó 1.34, hagyma 0.26-32, cékla 0.40-50, káposzta 0.34, karfiol 1.50, 1 drb kalarábó 0.58, 1 drb zeller 0.6-10, 1 kg. petrezselyem 0.51, 1 drb tormá 0.30-0.50

Élőállatok (közepes felhozatal): 1 drb szarvasmarha 900-2000, fejőtehén 800-1900, szopós borjú 400-600, kis malac 80-90, parádésbő 1800-3000.

Tejtermékek (Semmi felhozatal): 1 liter tej 0.52, 1 kg. vaj 10.20, juhtúró 5.80, tehéntúró 1.76, tejfel 2.20, sajt 4.80.

Kenyér: 1 kg. egységes 0.58

Szárnyasok (gyenge felhozatal): 1 pár I. o. csirke kg. 4.50-5, sovány liba 4.80, pulyka 4.70, sovány ruca 4.80, 1 drb tojás 0.24-0.32.

Husárak: 1 kg. marhahús 5.10, disznóhús 5.-, növendékmarha 5.40, juhús 4.50, bivalyhus 4.70, tepertő 5.80.

Haljélek: 1 kg. sulyu ponty 6.-, 1 kg.-on felül 8.-, köröshal 4.50-6 pengő.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

III. CSOPORT:

KIGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.

IL RAKOCZI F., Szacsavay-u. 26. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszertár, Mussolin-tér 14. (Mihály L.) 32-91.

MADONNA gyógyszertár, Sztarovezky-u. 30. (Dr Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

RÁDIO

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 28.
 Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 9.00 Kamaragyűttes.
- 9.40 Szórakoztató zene.
- 10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
- 11.15 Dalok.
- 11.40 Gál Zoltán dr előadása.
- 12.10 Rendőrzenekar.
- 13.30 Honvédek üzennek. -- A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A rádiózenekar műsorából.
- 15.00 Beszkártzenekar.
- 16.20 Nagy mesterék -- órek művek.
- 17.00 Egészségügyi kalendárium.
- 17.10 Solt János zenke, Kiséri Pertis Jenő és cigányzenekara.
- 17.40 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
- 18.10 Se szó, se beszéd -- muzsika.
- 19.10 Emlékeztető műv.
- 19.30 Havas László dr beszél Mit-mről.
- 19.45 Halálkő hatyuk.
- 20.35 Kocsk István csevegése.
- 20.50 A Kassai Szalonzenekar.
- 22.40 Zetekari művek.
- 23.30 Tánccoló billentyűk.

Felajánlhatják a gazdálkodók a levágott sertés húsát

Szalonnaszükséglet fedezésére vágott sertés húsát a közellátási felügyelőségnek lehet felajánlani

Nagyvárad thj. város polgármestere 363—1944. ké. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter 130.700—1943. K. M. számú rendeletével a gazdálkodó által beszo- gáltatott sertés- és szalonnahúsok a beszo- gáltatási köteleesség teljesítésére való beszámítása tárgyában az alábbi intézkedéseket fogantatosította:

A gazdálkodó, ha a gazdaságában alkalmazott éves gazdasági eselések

és időszaki mezőgazdasági munkások szalonna- és zsír- és zsírszükségletének fedezésére sertést vágat, az így levágott sertés húsát beszo- gáltatási kötele- ségének teljesítésére felajánlhatja. A felajánlást a sertés- és szalonnahúsok előrelátható időpontjának és az előreláthatólag beszo- gáltatandó hús- mennyiségnek a megjelölésével, a vágás előtt legalább 15 nappal írásban kell a területileg illetékes közellátási fel- ügyelőségnek bejelenteni.

A közellátási felügyelőség javas- lata alapján, a közellátási kormány- biztos dönt afelől, hogy a felajánlást elfogadja-e és hogy a felajánlott hús milyen célra kell fordítani. A fel- ajánlás elfogadását, valamint az át- vételre jogosított vevő nevét (céget) és telephelyét a közellátási felügyelőség a gazdálkodóval írásban közli. Ha a közellátási kormánybiztos a fel- ajánlást elfogadta, a kormánybiztos által kijelölt átvevőnek átadott sertés- húst a gazdálkodónak a szabad- választású terményekre és termé- kekre vonatkozó beszo- gáltatási kö- telesege teljesítésébe kilogrammon- kint 6 buzaegységgel kell beszámí- tani. A beszámításnál a esontot — ha az a beszo- gáltatott hús- mennyiség 25% -át nem haladja meg — is szá- mításba kell venni.

A kijelölt átvevő köteles a neki megvételre felajánlott sertés- húst a megállapított áron megvásárolni, telephelyén átvenni és átvételkor ki-

fizetni, továbbá köteles az átvett hús- mennyiségről pontosan és a való- ságnak megfelelően elismervényt ki- állítani és azt a gazdálkodónak át- adni. A kijelölt átvevő az átvett húst csak a közellátási kormánybiztos rendelkezése szerint használhatja fel.

A kijelölt átvevő a költségmen- telen telephelyére szállított sertés- húsért a 39.200—1943. K. M. számú rendelet 9. §-ának (1) bekezdésében az átadás helyére megállapított árat köteles kifizetni. Ha a gazdálkodó a levágott sertésből csak karaját, com- bot, lapockát, tarját, vagy oldalast ajánlott fel és a közellátási kormány- biztos a felajánlást ilyen értelemben fogadta el, a kijelölt átvevő ezekért a hús- részekért az említett rendelet 12. §-ának (1) bekezdésében az átvétel helyére megállapított árnál kilo- grammonként 10 fillérrel alaso- nyabb árat köteles kifizetni. A hús- forgalmi és hús- fogyasztási adó, valamint a hús- vizsgálati díj a beszo- gáltató gazdálkodót terheli.

A gazdálkodó az átvevő elismer- vényével és a közellátási felügyelőség- től kapott értesítésével nyilvántartó hatóságánál jelentkezik. A nyil- vántartó hatóság az értesítést és az elismer- vényt bemutatási záradékkal ellátva, a gazdálkodónak visszaadja és az eladott sertés- húst a beszo- gáltatási köteleesség teljesítésébe be- számítja.

Amennyiben a cselekmény súlyo- sabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedő elzárással büntetendő az- aki jelen rendelkezésben foglalt intéz- kedéseket megszegi, kijátssza, vagy nem teljesíti.

Nagyvárad, 1944. január 15.

Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester.

A város egyheti népmozgalmá

SZÜLETÉSEK:

Pavlieska Gyula szücssegéd leány Irén, Szentpéteri György lakatossegéd fia Miklós, Kemerkle János lakatossegéd fia Miklós, Ambrus Péter gyárimunkás leánya Mária, Szűcs József raktári munkás leánya Katalin, Molnár Lajos áll. gimn. tanár leánya Mária, Varga István lt. m. kir. honv. törzsermester fia László, Szendrey Gyula szobafestő fia Sándor, Román Ernő m. kir. rendőr fia Ernő, Ivánfai József m. kir. rendőr fia József, Moezika Péter cipészsegéd leánya Erzsébet, Szabó Kálmán fogházőr fia István, Ökrös István ref. kántortartó fia István, Berki József molnárszegéd leánya Hona, Mihály Gerő napszámos leánya Edit, Varga János napszámos leánya Erzsébet, K. Fodor András tsz. honv. szakasz- vezető fia József, Révész László mag- gántisztviselő fia Gábor, Debreczeni István alkalmi munkás leánya Mag- dolna, Kun Sándor közüzemi alkalm- zott leánya Mária, Klein Sándor cipészsegéd fia Péter, Bele Kará- csony fűtő leánya Anna, Jakab Dezső szobafestő és mázolósegéd leánya Er- zsébet, Onicza Demeter napszámos fia Karácsony.

HÁZASSÁGOK:

Milicz Dezső cipészsegéd és Péter Róza, Herman Péter MÁV pályamun- kás és Szűcs Margit, Pap Kálmán kö- müvessegéd és Balog Mária, Mátyási Lajos enkrászsegéd és Papp Róza, Nagy László nőidivat kereskedő se- géd és Sipos Hona, Tyrögye László férfiszabó segéd és Szabó Mária, Czirják István cipészsegéd és Bimbó Hona, Szilágyi Flórián utcaseprő és Nemes Mária.

HALÁLOZÁSOK:

Özv. Fényes Gusztávné, Kocsis Ro- zália 78 éves, Deák Albert 56 éves, özv. Vadas Sándorné, Boér Katalin 66 éves, Lampel Éliás 80 éves, Sándor Demeter 57 éves, Bordás Imre 75 éves, Berkovits Hermanné, Rosen- berg Anna 48 éves, Klein Ignác 78 éves, Nagy Sándor 77 éves, özv. Pa- zurik Józsefné, szül. Vasgyuró Kata- lin 78 éves, Kenéz Sándorné, Kiss Julianna 76 éves, Pollák Azriel 47 éves, Halász Sándor 2 hetes, Schávei János 23 éves, özv. Harsányi József- né, Szabó Rozália 74 éves, dr. Wechs- ler Iván 61 éves, Veres Antalné, Bun- dik Mária 32 éves, Kamuti Etelka 13 éves, Schönfeld Katalin 20 éves, özv. Izsák Jánosné, Buosinyi Erzsébet 79 éves, Molnár József 65 éves, Bognár Józsefné, Balog Mária 66 éves.

Oriási érdeklődés előzi meg a NAC kétnapos országos korcsolya-versenyét

(Nagyvárad.) Tegnap számunk- ban már közöltük, hogy milyen nagy számmal futottak be nevezések a NAC január 22—23-iki országos mű- korcsolyázó versenyére.

Beneveztek az összes idei bajno- kok és a bajnokágok helyezettjei, valamint rajtuk kívül az ország ösz- szes számottevő vidéki versenyző- je is.

A közönségnek igen szép látvá- nyosságban lesz része vasárnap dél- előtt a szabadgyakorlatok bemutatá- ján, valamint vasárnap délután, a kosztümös jégrevün.

A jegyek iránt máris óriási érdeklődés nyilvánult meg és a jobb je- gyeket a közönség elővételben igyek- szik tömegesen felvásárolni s ezért felhívja a rendezőség a jégverseny iránt érdeklődőket, hogy a jegyeiket a szokásos elővételi pénztáraknál mi- előbb szerezzék be, hogy ilymódon biztosítsa helyét mindenki, az igen korlátolt befogadással bíró Muzeum- kertü jégpályán.

A NAC bérletjegyek csak a péntek délutáni bemutatóra érvényesek. I P-ös póljegy megváltása minden- kinek kötelező.

A nagyszabású jégverseny előké- születeiről beszélgettünk Tölgyesi István szakosztály elnökkel és a kö- vetkező felvilágosítást kaptuk:

— Az egész ország jégspört iránt

érdeklődő közönsége felfigyelt a két- napos nagyváradai országos kor- ccsolyaversenyre. De a hivatalos kö- rök is nagyjelentőségűnek tartják ezt a nagyszabású vidéki megmozdu- lást s így a korcsolya szövetség teljes vezérkara, közel 30 versenyzővel ér- kezik Nagyváradra. De ma értesített a Filmroda is, hogy a verseny lefo- lyásáról felvételeket szándékozik ké- szíteni és leküldi munkatársait. Meg- kaptuk a versenyzők egy részének fényképeit is és azokat a mai napon a főutca különböző kirakataiban és a mozik előcsarnokaiban tettük ki közszemlére. A nagy érdeklődésre jellemző, hogy igen sokan fordulnak hozzánk jegyek végett. A belépő je- gyeket elővételben már a mai naptól kezdve árulják a rendes NAC elő- vételi helyeken és esakis ezuton lehet azokat beszerezni. Ha az idő is ked- vező lesz, esücsközönségre számí- tunk sombaton és vasárnap a Mu- zeum kertben.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Férfi ruhákat, használtakat legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 910

Eladók város közelében több új ma- gánház, beköltözhető több kisebb, na- gyobb bérházak és telkek. Özv. Tatayne, Szigligeti-u. 12. Telefon 28—74. 265

Leány télikabát, esőtökék, teljesen új, 10—12 évesek, eladó. Bethlen Gábor-u. 14. Alsó csengő.

ELADÓ dobkályha, Balassa-tér 3., ajtó 3. 261

Varrógépet bármilyen állapotban, magas árban veszek Kiss Béláné, Kos- suth-utca 3. Telefon 27—88. 131

Zongorát rövidet vagy pianót meg- vételre keresek vidékről is. Ajánlatot gyártmány részletes leírás és árral dr. Balkányi József Nagyvárad postares- tante kérek. 404

Egy jó karban levő mély gyermek- kocsit eladó. Cím: Karácsonyi püspök- ut 4., ajtó 3. 428

31-es hócsizma, 29-es gyermekcipő ki- fogástalan állapotban eladó. Schlauch- tér 14. 437

Eladó szabályozható korcsolya, vas- talpú gyermekrödlő jó állapotban. Vörösmarty-u. 63. 434

Különféle

Fertőtlenítést, poloska moly és min- dennemű férgek irtását 38 évi gyakor- lattal vállalja, Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből feloldóséggal irtja, Csutorás, Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 604

Zippzárjavítás feloldóséggel, Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. 64

Saját gépemén másolásokat olcsón vállalok. Cím a kiadóban. 436

Kévhazakban és vendéglőkben kaja a MAGYAR LAPOK-at.

Allást nyec

Két fiatal munkást azonnalra alkalmozok: Frenzel, Szent János-utca 48.

Allási kezes

Pesti varrónő házakhoz ajánlkozik Kristófné, Gróf Tisza István-ut 31, 408

Oktatás

OKLEVELES tanár vállalja 1—2 magán- és rendes tanuló előkészíté- sét, Beöthy Ödön-u. 42. 336

Zongoratanítást kezdők részére olcsón vállalok. Cím a kiadóban. 435

Lakás

Különbejárattú butorozott szobát keresek, Peryész papirkereskedő, Rakóczi- út 7. 433

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R-T.

A szerkesztésért felel: A kiadásért felel: Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8. szám.